

"Integracja środowiska rybackiego - właściciele gospodarstw rybackich, pracowników gospodarstw rybackich, pracowników naukowych i innych osób zainteresowanych rybactwem przez przynależność do Związku Producentów Ryb w celu wykorzystania jego ustawowych możliwości prawnych i organizacyjnych"

Rybactwo i łowiectwo, to były pierwsze zajęcia człowieka, zmierzające do wyżywienia ludzi. Dlatego też w tych dziedzinach, poza obronnością, ludzie podejmowali różne rodzaje współpracy a w tym tworzyli organizacje dla realizacji swych celów. Początki tworzenia znanych organizacji rybackich na ziemiach Polski rozpoczęły się już w XII wieku, kiedy to w Krakowie zawiązał się Cech Rybacki.

W XIX wieku organizacje rybackie na terenach polskich prowadziły owocną działalność podobnie jak organizacje rybackie w odrodzonej Polsce np.w 1919 roku działały:

- Wydział Rybacki Centralnego Towarzystwa Rolniczego W Warszawie”;
- **„Związek Producentów Ryb w Warszawie” – powstał już w 1916 r.;**
- „Polskie Towarzystwo Rybackie w Poznaniu”
- „Krajowe Towarzystwo Rybackie w Krakowie”
- „Stowarzyszenie Rybaków Krakowskich”;
- „Powiatowe Towarzystwo Rybackie w Jaśle

Związek Producentów Ryb działał do 1939r. Posiadał dom własny w Warszawie. Miał wagony do przewozu ryb żywych, wagony chłodzone, dezynfekowane, natleniane. Można o tym poczytać w Przeglądach Rybackich z dawnych lat. Następował postęp w całym rybactwie!

Niestety przyszedł czas okrutnej *II wojny światowej* a w jej wyniku nastąpiło wprowadzenie ustroju socjalistycznego i reformy rolnej w Polsce. Spowodowało to wiele różnorodnych zmian w życiu społecznym i gospodarczym całego Kraju.

W 1948r. rybackie organizacje i ich działalność zostały całkowicie zlikwidowane.

28 października 1949 „Komuna” zlikwidowała:

„Związek Organizacji Rybackich Rzeczypospolitej Polskiej”

To nie znaczy, że rybactwem do nowych, obecnych czasów, nikt się nie opiekował. Po 1948r były Państwowe Gospodarstwa Rybackie. ,które miały swoją organizację, zarówno szczebla wojewódzkiego jak i szczebla rządowego. Były to Zjednoczenia Państwowych Gospodarstw Rybackich, które odegrały w PRL dużą rolę. Powstało wówczas wiele obiektów rybackich, zwłaszcza stawowych, dużo zostało zmodernizowanych. Dotyczyło to Państwowych Gospodarstw Rybackich, obiektów państwowych. Natomiast rybacy prywatni, niestety od 1948 roku, przez 10-lecia, byli pozbawieni jakiegokolwiek opieki: merytorycznej, przedstawicielskiej itd.

Od 1949 do 1978r. prywatni właściciele wód prowadzący produkcję rybacką, nie posiadali organizacji reprezentującej ich społeczno - zawodowe interesy względem organów administracji państwowej itd. Pozbawieni byli również instruktarszu fachowego itp.

W 1970r w Poznaniu podjęto próbę powołania Związku Producentów Ryb przy Wojewódzkim Związku Kółek Rolniczych. Jednak interwencja KC PZPR przerwała te zamiary!

W październiku 1978 wnioski wielkopolskich rybaków i działania wybitnych przedstawicieli władz województwa poznańskiego, zostały uwieńczone sukcesem. W dniu 11 października 1978 odbył się w Poznaniu I Zjazd Producentów Ryb z województw: kaliskiego, konińskiego, leszczyńskiego, pilskiego i poznańskiego, zorganizowany przez Wojewódzki Związek Kółek Rolniczych. Utworzono Wielkopolskie Zrzeszenie Producentów Ryb/WZPR/ w Poznaniu. Do Zrzeszenia przystąpiło 198 członków posiadających ok. 400ha wód w tym 100 ha stawów i ok. 300 ha jezior. Za wzorem Poznania powołano następnie w całej Polsce 16 Zrzeszeń Producentów Ryb, które utworzyły Krajowy Związek Zrzeszeń Producentów Ryb/KZZPR/ w Warszawie.

W 1982r II Zjazd WZPRyb zmienił statut i nazwę organizacji z Wielkopolskiego Zrzeszenia Producentów Ryb na Wielkopolski Związek Producentów Ryb/WZPR/, pragnąc w ten sposób podkreślić chęć nawiązania do chlubnych, owocnych lat działalności dawnych organizacji rybackich Wielkopolski i Kraju oraz umocnienia prawnego organizacji.

Na początku lat 90-tych XX wieku przestał działać KZZPR w Warszawie a WZPRyb w Poznaniu w 1990 zawiesił swą działalność. Pozostałe 16 okręgowych Zrzeszeń Producentów Ryb zaprzestało prowadzenie działalności. Nastąpiło to głównie z powodu braku umiejętności ówczesnych władz tych organizacji w pozyskaniu funduszy na swą działalność!

Transformacja ustrojowa Polski po 1998r, prywatyzacja PGRybackich i ciągle zmieniające się przepisy prawa, dotyczącego rybactwa, stały się impulsem do stworzenia organizacji skupiającej rybaków w celu ochrony ich interesów zawodowych i społecznych.

Chronologia tworzenia W-PTR , PTRyb, ZPRyb

Jesienią 1990r- prof. dr hab. M. Iwaszkiewicz, doc. J. Mastyński, K. Karoń, i A. Kuligowski opracowali strategię reaktywowania Wielkopolsko-Pomorskiego Towarzystwa Rybackiego i zakresu jego przyszłej działalności. **Zwołali na dzień 28 grudnia 1990 zebranie przygotowujące reaktywowanie W-PTR.** Podczas tego zebrania powołano 25 osobowy komitet organizacyjny na czele ,którego stanął doc. Jerzy Mastyński.

W dniu 19 kwietnia 1991 realizując powyższe w Poznaniu na Walnym Zjeździe Rybaków utworzono:

Wielkopolsko –Pomorskie Towarzystwo Rybackie/W-PTRyb/ podczas, którego wybrano:

- 25 osobową Radę W-PTRyb powołując na **Przewodniczącego doc. Jerzego Mastyńskiego.**
- 5 osobowy Zarząd spośród członków Rady– Powierzając funkcję **Prezesa K. Karoniowi.**

W dniu 1 września 1991 wydano inauguracyjny numer „Przeglądu Rybackiego”
Komitet założycielski: J. Mastyński, K. Karoń, A. Kuligowski - wydawca WOPR Sielinko.

23 września 1991 spotkanie Prezesa K. Karonia z Ministrem Rolnictwa A. Tańskim, omówiono sprawy W- PTR. Uzyskano m.in. zgodę na finansowanie „Przeglądu Rybackiego” z funduszy Ministerstwa Rolnictwa.

25 maja 1993 w Poznaniu na „Nadzwyczajnym Zjeździe W- PTR” podjęto uchwałę o poszerzeniu działalności W- PTRyb na cały obszar Polski i przyjęto w związku z tym nazwę: **Polskie Towarzystwo Rybackie/PTRYb/**.

19 marca 1999 w Poznaniu odbyło III walne Zebranie Delegatów PTRyb. W sprawozdaniu Zarządu na II Zjazd w 1995 PTRyb zapisano: **„...za mały wpływ PTRyb na podejmowane decyzje, dotyczące rybactwa na wszystkich szczeblach administracji państwowej...”**, również podczas III Zjazdu podobnie oceniono oddziaływanie PTRyb!

- Mając w/w na względzie K. Karoń zawniósł podczas III Zjazdu PTRyb, **„by dla wzmocnienia siły działania, przemianować PTRyb ze statusu stowarzyszenia ,na branżowy związek producentów ryb posiadający silne, ustawowe umocowania obrony interesów członków związku!**
- Zjazd poparł entuzjastycznie ten wniosek, podejmując uchwałę akceptującą powyższy wniosek, tylko przy jednym głosie wstrzymującym się. Uczestniczący w Zjeździe Dyrektor IRŚ, Prof. dr hab. Jan Szczerbowski, zaapelował do nowo wybranego Zarządu Towarzystwa, o pilną realizację tej uchwały!

Realizując uchwałę III Zjazdu PTRyb, wnioskodawca przekształcenia PTRyb wraz z grupą kolegów, opracowali Statut Krajowego Związku Producentów Ryb i Organizacji Rybackich i dokonali jego rejestracji w Sądzie.

Ostatecznie jednak nie doszło do zrealizowania w/w Uchwały III Zjazdu PTRyb - aż 19 miesięcy tj. od 19 marca 1999 do lutego 2001r Prezes PTRyb „przygotowywał” *Nadzwyczajny Zjazd PTRyb*, który miał doprowadzić do wzmocnienia siły działania naszej organizacji rybackiej, poprzez przekształcenie jej w Krajowy Związek Producentów Ryb i Organizacji Rybackich/KZPRiOR/. W lutym 2001 w Kiekrzu, na Nadzwyczajnym Zjeździe PTRyb, większość delegatów nie zaaprobowała zmiany PTRyb w KZPRiOR.

Zawiedzeni w/w decyzją rybacy zawodowi, głównie „Stawiarze”, obawiający się o przyszłość swych gospodarstw, losów swych rodzin, pracowników i obiektów rybackich, reaktywowali w 2001r. Wielkopolski Związek Producentów Ryb i przekształcili tę organizację w: **Związek Producentów Ryb /ZPRyb/-** ogólnopolską, branżową organizację producentów ryb działającą na podstawie Ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz. U. z 1982r. Nr 32, poz. 217, z późn. zm.).

Prawnicy: dr Izabela Lipińska, dr Aneta Suchoń AR w Poznaniu, Zakład Prawa Rolnego następująco interpretują możliwości prawnego działania branżowego związku producentów: **Społeczno-zawodowe organizacje rolników**

Jednym ze sposobów reprezentowania interesów zawodowych rolników jest ich zrzeszanie się w organizacjach społeczno – zawodowych.

Wśród nich należy wymienić m. in: związki rolniczych zrzeszeń branżowych.

Ich członkami mogą być rolnicy i ich rodziny, a także inne osoby związane bezpośrednio z rolnictwem.

Uprawnienia w obronie interesów członków, organizacje realizują na kilka sposobów:

- Poprzez przedkładanie właściwym organom państwowym, swego stanowiska w postaci opinii, wniosków, postulatów i żądań.

- Drugim sposobem jest inicjowanie regulacji prawnych oraz opiniowanie projektów regulacji lub udział w ich opracowywaniu.
- Ostatnią metodą jest udział w negocjacjach w sprawach dotyczących kształtowania warunków funkcjonowania rolnictwa.

-

Zgodnie z omawianą ustawą organy administracji rządowej i inne jednostki organizacyjne mają obowiązek współdziałania z organizacjami rolników.

W szczególności powinny one ustosunkować się w ciągu jednego miesiąca do przedłożonej sprawy.

Gdy odpowiedź nie zadawała organizacji rolników, może ona wnieść sprzeciw do właściwego organu jednostki organizacyjnej lub do organu wyższego stopnia.

Również i w tym przypadku termin na rozpatrzenie sprawy wynosi jeden miesiąc.

Jeżeli postępowanie nie doprowadzi do jej rozwiązania, każda ze stron może żądać wszczęcia postępowania pojednawczego.

Prowadzi je komisja w składzie sześciu osób – po trzy osoby z każdej ze stron. Postępowanie kończy się w formie porozumienia.

Nie jest to jednak ostatni etap dochodzenia racji przez rolników.

Mianowicie na wypadek braku porozumienia, strony obowiązane są poddać spór rozstrzygnięciu przez kolegium arbitrażu społecznego przy sądzie rejestrowym właściwym dla wiodącej w sporze organizacji rolników.

Po wyczerpaniu opisanego powyżej trybu dochodzenia swych racji, rolnicy mogą poprzeć swoje żądania akcją protestacyjną!

Dotychczasowe działania ZPRyb dotyczyły głównie :

- **Konsultacje społeczne.**

ZPRyb jako ustawowo umocowana organizacja branżowa producentów ryb w ciągu całej minionej kadencji ,otrzymywał od Organów Państwa do konsultacji projekty aktów prawnych dotyczących rybactwa.

Szczególnie dużo projektów otrzymano z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwa Środowiska.

Ogółem w czasie minionej kadencji z Ministerstw i Urzędów centralnych wpłynęło 197 pism!

Związek w tym czasie wysłał do w/w organów 206 pism w tym 53 do Sejmu

i Posłów, którzy złożyli kilkanaście interpelacji w sejmie w naszych sprawach.

Realizując swe statutowe zadania Związek dokonywał analizy przesłanych projektów, konsultował je z innymi organizacjami rybackimi, Krajową Radą Izb Rolniczych i na tej podstawie opracowane opinie przysyłał zwrotnie do Organów Państwa, które wielokrotnie je uwzględniały!

Wnioski Związku uwzględnione zostały w zaproponowanej formie w ustawach Prawo Wodne, Ustawa o ochronie środowiska, Ustawie o ochronie zwierząt, Prawie Łowieckim.

Efektom działalności Związku jest m.in:

- Zmiana Ustawy Prawo Wodne w zakresie zniesienia obowiązku dokonywania analiz pobieranej i spuszczonej wody ze stawów i uniknięcie przez to opłat za pobierane wody do zalewu stawów.

- Usunięcie z listy chronionych zwierząt na stawach: czapli, kormoranów i wydr.
- Przywrócenie wydawania śrutowej broni palnej dla rybaków przez organa Policji.
- Zwolnienie rybaków z opłat za wycinane drzewa na groblach stawowych.
- Pozytywne przyjęcie wniosku i ujęcie „ryb słodkowodnych” w uchwalonej w dniu 24.05.2007. „zmianie Ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt” i dopisanie postanowienia o wprowadzeniu odszkodowań za ryby w przypadku nakazu organu weterynarii o ich likwidacji z powodu chorób zwalczanych z Urzędu.
- Usunięcie w 2009r niekorzystnych dla rybactwa zapisów w Planach Ochrony Wód stwierdzających, że „stawy rybne są istotnym zagrożeniem dla wód w dorzeczach”.

- **Działania interwencyjne.**

ZPRyb wielokrotnie podejmował różnorodne działania w interesie swych członków.

Wiele z nich załatwiano pozytywnie. Można tu dla przykładu m.in. wymienić:

a/. Uzyskanie satysfakcjonującej interpretacji od V-ce Ministra Finansów i Głównego Geodety Kraju dotyczących:

bardzo wysokiego podatku od nieruchomości oraz, że obciążanie rybaków za przekwalifikowanie gruntów z Ws na Wsr wykonywane jest z urzędu i na jego koszt, wysokości naliczania podatku od gruntów pod wodami oznaczonymi jako Ws - wyeliminowano pobieranie od tych gruntów przez Gminy podatku od nieruchomości.

b/. Uzyskanie interpretacji Ministra Środowiska stwierdzającej, że za pomocą „Cesji” można przenieść pozwolenia wodno prawne z ANR na dzierżawców . Tym samym uniknięto całkowicie nieuzasadnionych wydatków finansowych na opracowywanie operatów wodno prawnych i stresujących, czasochłonnych procedur rozpraw wodno prawnych.

c/. Wstrzymanie procedur odbioru zezwoleń na broń palną śrutową rybakom przez Organa Policji we Wrocławiu i Radomiu.

- **Działalność szkoleniowa**

Dążąc do doskonalenia umiejętności zawodowych swych członków , ZPRyb corocznie organizuje trzy dniowe kursokonferencje ,na najbardziej aktualne tematy z zakresu prawa rybackiego, doskonalenia hodowli , chowu, profilaktyki i zwalczania chorób ryb, analiz wielkości produkcji ryb , marketingu itp..

Szczególnie wartościowym efektem w/w kursokonferencji są wydawnictwa książkowe, stanowiące pożyteczne vademecum wiedzy na wiele rybackich tematów, oraz definiowanie corocznie problemów, koniecznych do rozwiązania ,celem poprawy warunków produkcji rybackiej.

Wielkim osiągnięciem ZPRyb było umiejętne pozyskiwanie środków finansowych na sfinansowanie w/w kursokonferencji, dzięki czemu członkowie Związku, nie byli obciążani ich kosztami!

- **Działalność integracyjna na rzecz środowiska rybackiego**

Dla pogłębiania integracji i współpracy środowiska rybackiego, oprócz konferencji i szkoleń Związek organizuje m. in:

Święta Rybaka - uroczystości podczas , których odbywają się Mistrzostwa Polski Rybaków w strzelaniu do rzutek, w pływaniu łodzią stawową i łodzią jeziorową, okolicznościowe szkolenia, pokazy, występy artystyczne i biesiady rybackie.

Mistrzostwa Polski Rybaków organizowane przez ZPRyb, objęte są corocznie Patronatem Ministra Rolnictwa. Zwycięzcy Mistrzostw Polski Rybaków otrzymują Puchary i dyplomy ufundowane przez Ministra Rolnictwa i Prezesa Zarządu ZPRyb.

-Bale Rybaka podczas karnawału Związek organizuje bale dla swych członków i ich przyjaciół.

Działania promocyjne:

- Zarząd ZPRyb corocznie ma zaszczyt przyznawać Przyjaciołom, osobom wybitnie zasłużonym dla rybactwa, odznakę honorową „Za zasługi dla rybactwa”:
- Zarząd ZPRyb występuje skutecznie o przyznanie zasłużonym rybakom, członkom Związku odznak i wyróżnień honorowych, które są im wręczane podczas ważnych imprez organizowanych przez Związek.
- Zarząd ZPRyb jako pierwszy w Polsce, we współpracy ze służbami weterynaryjnymi i Kapitułą Godła „Najlepsze w Polsce”- THC- nadaje certyfikaty „Najwyższej Jakości Karpia Królewskiego.

W zakończeniu mego wystąpienia pragnę zwrócić uwagę na niewystarczającą moim zdaniem, merytoryczną współpracę między organizacjami rybackimi. Potrzeba dobrej i harmonijnej współpracy organizacji rybackich, to obowiązek wynikający z potrzeb zabezpieczenia interesów rybaków jak i całej branży rybackiej! Zwracam szczególnie uwagę na zaistniałą od bieżącego roku, zupełnie nową sytuację, związaną z pojawieniem się na terenie Polski kolejnych ok. 60-ciu nowych organizacji, zrzeszających rybaków. Nastąpiło to w związku z utworzeniem „Stowarzyszeń” skupiających rybaków dla potrzeb tworzenia Lokalnych Grup Rybackich.

Powyższe może poważnie przyczynić się do wzmocnienia interesów naszej branży, poprzez rozszerzenie i zwiększenie możliwości społecznego i organizacyjnego działania na rzecz rybactwa, jeśli działać będziemy we wzajemnym porozumieniu i harmonii. Może jednak być to także poważnym zagrożeniem w przypadku popełnienia błędów, które pozwolę sobie określić używając popularnego powiedzenia: „Każdy sobie rzepkę skrobie”! A jeszcze gorzej będzie, jeśli dopuścimy do powstania niesnasek, konfliktów itp, które bardzo łatwo mogą przeciw naszym interesom wykorzystać organy, instytucje i podmioty nam nieprzychylnie!

Mając powyższe na względzie, uważam, że w zaistniałej sytuacji związek ma szczególną rolę do spełnienia , ponieważ spośród wielu istniejących dziś w Polsce organizacji rybackich, Związek Producentów Ryb (ZPRyb) jest jedyną, branżową, społeczno – zawodową organizacją rybacką wobec , której organy państwa podczas tworzenia aktów prawa, są zobowiązane zasięgnąć jej opinii a Związek ma stosowne instrumenty prawne pozwalające na obronę swych postulatów itd. Obowiązek ten wynika z ustawy z dnia 8 października 1982 roku o społeczno zawodowych organizacjach rolników.

